

Socialtjänstnämnden

Nämndens uppgifter

Inom socialtjänstnämndens ansvarsområde finns verksamheter som har öppet när staden i övrigt har stängt, bl.a. socialjour, äldre- och handikappjour, skyddade boenden för våldsutsatta kvinnor och uppsökande arbete. Nämnden säljer också tjänster till stadsdelsnämnder och andra kommuner, bl.a. institutionsvård för barn, ungdomar och vuxna missbrukare. Vidare ansvarar nämnden för ett antal specialistfunktioner såsom familjerådgivning, rådgivning för alkohol- och narkotikamissbrukare samt tillståndsgivning och tillsyn över stadens restauranger enligt alkohollagen. Nämnden samverkar också med ca 100 frivilligorganisationer och ansvarar för bidragsgivningen till dessa. Därutöver utarbetar nämnden riktlinjer för socialtjänsten i Stockholms stad samt har ett samordnande och övergripande ansvar för stadens drog- och brottsförebyggande arbete.

Huvudsakliga styrdokument

- ♦ BUS-policyn, Barn och ungdomar som behöver särskilt stöd från såväl kommunen som landstinget (KS 2003-12-17).
- ♦ Stadens insatser för psykiskt funktionshindrade (KF 1998-06-08, KS 2003-04-09).
- ♦ Gemensamt policydokument för Stockholms läns kommuners och Stockholms läns landstings missbrukar- och specialiserade beroendevård (KS 1998-09-07).
- ♦ Gemensamma rekommendationer för Stockholms stad och Stockholms läns landsting avseende ungdomsmottagningar (KS 2002-04-10).
- ♦ Handlingsprogram för Stockholms stads arbete inom Operation Kvinnofrid (KF 2001-09-17).
- ♦ Socialt program för att minska prostitutionen (revideras enl. beslut i kommunfullmäktige).
- ♦ Stockholms Tobaks-, Alkohol- och Narkotikapolitiska program (STAN) (beslut väntas i kommunfullmäktige hösten 2004).

Förslag till budget

Kommunstyrelsens förslag till budget 2005 och inriktning för 2006 och 2007

Mnkr	Budget 2004	Budget 2005	Plan 2006	Plan 2007
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-1 135,3	-1 126,4	-1 126,4	-1 126,4
Intäkter	396,8	396,8	396,8	396,8
Netto	-738,5	-729,6	-729,6	-729,6

Nämndens budget har minskat med 5,0 mnkr för avveckling av projektet ”Arbete i stället för bidrag”, som enligt plan avslutas 2004. Utveckling av metoder för att få fler i arbete övergår till projekt inom kompetensfonden. Nämndens budget minskas med halvårseffekt om 10,0 mnkr som ett resultat av översynen. Kostnader för FoU-byrån har överförts till Kommunfullmäktige m.m. Nämnden har tillförts 10,0 mnkr för ökade kostnader för hemlösa samt för vårdsmordning med landstinget samt 1,4 mnkr för ökade kostnader för LSS-kollo.

Viktiga frågor 2005-2007

- Stärka arbetet med kvinnors och barns situation.
- Öka utbudet av alternativa boendeformer för olika grupper av hemlösa.
- Implementera STAN-programmet i alla stadens nämnder och bolag.
- Utveckla det uppsökande och förebyggande arbetet.

En översyn av socialtjänstnämndens organisation och verksamhet pågår och ska slutföras under 2004. Effekter av översynen påverkar nämndens organisation, verksamhet och budget under 2005.

Metodutveckling inom socialtjänsten är ett prioriterat område. Det är angeläget att stärka den enskildes delaktighet och möjligheter att påverka beslut. Inom ramen för kompetensfonden pågår en rad utvecklingsprojekt med anknytning till socialtjänsten. Socialtjänstnämnden har också påbörjat en omstrukturering av det uppsökande arbetet och kommer att införa en flexibel, fältförlagd biståndsbedömning. Medel för utveckling av arbetet kan sökas inom ramen för kompetensfonden enligt gällande riktlinjer (dnr: 329-3830/2003).

Särskilda satsningar för kvinnor

Våld mot kvinnor är ett uttryck för den manliga maktstrukturens förtryck av kvinnor. Misshandlade kvinnors behov måste uppmärksammas. Kriscentrum för kvinnor är ett boende för kvinnor som utsatts för misshandel. Under 2004 sänkte socialtjänstnämnden dygnspriset för att öka stadsdelsnämndernas möjlighet att placera kvinnor på boendet.

Ett växande problem är situationen för unga kvinnor i patriarkala familjer. I staden finns idag ett subventionerat boende för flickor i åldrarna 13-20 år som på grund av våld eller hot om våld från nära anhörig är i behov av skyddat boende. Dessutom finns ett stöd- och rådgivningscenter för flickor/unga kvinnor med utländsk härkomst. Under året kommer en hearing om hedersrelaterat våld att anordnas.

Stadens deltagande i Operation Kvinnofrid fortsätter.

Socialtjänstnämnden ska

- revidera stadens handlingsprogram för Stockholms stads arbete inom Operation Kvinnofrid,
- erbjuda stadsdelsnämnderna att tillsammans med nämnden starta ett utbildningsprojekt för att öka kunskaperna om våld mot kvinnor.

Målgruppen är personal inom socialtjänsten, förskolan och grundskolan. Medel kan sökas inom ramen för kompetensfonden enligt gällande riktlinjer (dnr: 329-3830/2003).

Prostitution

Nämnden har sedan tidigare i uppdrag av kommunfullmäktige att revidera och uppdatera det sociala programmet för att minska prostitutionen med bl.a. avsnitt om trafficking och prostitution via Internet. Sedan den 1 oktober 2004 har personer som utsatts för trafficking rätt till tillfälligt uppehållstillstånd och stöd från bl.a. socialtjänsten. För att stärka stadens organisation i arbetet mot prostitution har stadens prostitutionsuppsökare och arbetet mot trafficking slagits ihop med Proscentrum och Spiralprojektet, kombinerad öppenvårds- och gynekologimottagning för kvinnor i prostitution och missbruk.

Barn i behov av stöd

I våldsutsatta familjer är barn särskilt utsatta. När en kvinna utsätts för våld i familjen drabbas barnen direkt eller indirekt. Barn i familjer där föräldrar missbrukar eller är psykiskt funktionshindrade kan också vara utsatta och behöva socialtjänstens stöd. Barnens behov måste tillgodoses och insatserna göras utifrån ett barnperspektiv.

Socialtjänstnämnden driver flera akut- och utredningshem. Dessa hem är anslagsfinansierade vad gäller inledande akut placering.

Socialtjänstnämnden har i uppdrag att starta ett kriscentrum för barn där våldsutsatta barn kan möta alla involverade myndigheter på plats.

Socialtjänstnämnden ska

- fortsätta utvecklingsarbetet inom HVB barn och ungdom,
- erbjuda stadsdelsnämnderna utbildning kring metoder att upptäcka och möta barn i våldsutsatta familjer, barn till missbrukare och barn till psykiskt funktionshindrade,
- utveckla arbetsmetoderna för att på bästa sätt kunna möta våld inom familjen,
- presentera ett förslag till utformning av ett kriscentrum för barn.

Hemlöshet

Socialtjänstnämnden har i uppdrag att utveckla den s.k. tak-över-huvudet-garantin med en mer flexibel och fältförlagd biståndsbedömning, i syfte att förhindra att härbärgesboende permanentas. Såväl natthärbärgen som dagverksamhet måste ses som akuta verksamheter som ska leda vidare till andra och bättre insatser. Den uppsökande verksamheten är en viktig länk i detta arbete.

I arbetet med att möta de hemlösa är det viktigt att ingen stängs ute från den vård och omsorg som personen är i behov av. Arbetsstrategierna måste vara mångfacetterade. Hemlösheten kan inte mötas enbart med boende. Meningsfull sysselsättning är en förutsättning för en väg tillbaka.

I stadens prioriterade arbete mot hemlöshet är arbetet med att förhindra vräkning en viktig del. Socialtjänstnämnden har ett uppdrag att utreda förutsättningarna för en vräkningsakut. För att undvika vräkning kan den enskilde behöva stöd och hjälp med saker som rör boendet.

Landstinget driver Hållpunkten som tillhandahåller primärvård till hemlösa personer. Under 2004 har ett samarbete mellan socialtjänstnämnden och Hållpunkten inletts. Samarbetet innebär bl.a. en gemensam vårdplaneringsgrupp och gemensam finansiering av vårdplatser.

Nämnden tillförs 10,0 mnkr till arbetet med hemlösa, flexibel fältförlagd biståndsbedömning och finansiering av vårdplatser.

I samband med bokslut 2003 har sammanlagt 100,0 mnkr avsatts för utbyggnad av insatser för hemlösa som är psykiskt funktionshindrade. I central medelsreserv avsätts ytterligare 20,0 mnkr för boende och dagverksamhet för hemlösa, som inte omfattas av avsättningen i bokslut.

Socialtjänstnämnden ska

- ta fram boende med enklare boendestöd för hemlösa,
- pröva möjligheten för de hemlösa att själva delta i byggandet av bostäder genom självbyggeriprojekt,
- utöka lågtröskelverksamheter och öppna dagverksamheter, gärna i samverkan med andra nämnder,
- tillsammans med Stockholms Stads Bostadsförmedling AB öka antalet försöks- och träningslägenheter,
- anordna utbildning för såväl stadens medarbetare som personal inom de frivilligorganisationer som får bidrag för verksamhet riktad till hemlösa,
- utveckla tak-över-huvud-garantin med en flexibel, fältförlagd biståndsbedömning,
- fortsätta utveckla samarbetet med landstinget, frivilligorganisationerna och andra aktörer.

Åtgärder mot missbruk

Det förändrade alkoholpolitiska läget i omvärlden ställer stora krav på stadens arbete med missbruksfrågor. I och med försvagningen av de traditionella alkoholpolitiska verktyg som begränsar tillgången, pris och tillgänglighet, kommer staden att behöva förnya och utveckla sitt arbetssätt. Det förebyggande arbetet får en allt viktigare roll. Staden har flera pågående insatser inom ramen för den statliga satsningen ”mobilisering mot narkotika”. Tillsammans med Göteborg och Malmö deltar Stockholm i den s.k. trestadssatsningen, som syftar till att minska narkotikamissbruk och stärka det förebyggande arbetet. Insatserna fortlöper under 2005 och det är viktigt att staden kan tillvarata de goda erfarenheterna från dessa projekt.

Genom bland annat stadsdelsnämndernas drog- och brottssamordnare har överblicken och strukturen på det förebyggande arbetet blivit allt bättre. Skolan

har en nyckelroll i det preventiva arbetet och att stärka samverkan mellan socialtjänst, skola och föräldrar är viktigt. Drogvaneundersökningen i Stockholms skolor 2004 visar på ett trendbrott i ungdomars konsumtion av såväl alkohol som narkotika och tobak. Det är mycket viktigt att staden kan fortsätta denna positiva utveckling.

Tidiga insatser för unga vuxna med en högkonsumtion av alkohol eller sporadiskt användande av narkotika är betydelsefulla. Ju tidigare insatserna ges desto större är möjligheterna att begynnande missbruk kan bytas mot drogfrihet. Rådgivande och stödjande verksamheter ska riktas till denna grupp.

Vård och behandling för olika typer av missbrukare är prioriterat. Ett utvecklat samarbete mellan staden och andra myndigheter och organisationer är en förutsättning för en fungerande vård och behandling. Uppehåll mellan avgiftning, behandling eller kriminalvård kan leda till att tidigare insatser blir verkningslösa och att beroendet fördjupas. Inom staden har projektet "Individen i fokus" syftat till att knyta ansvariga myndigheter tätare samman kring den enskilde missbrukaren. Erfarenheterna från detta och liknande arbete i staden ska användas för framtida metodutveckling.

Utvecklingen inom området spelmissbruk är oroande. Socialtjänstnämnden ska därför utveckla stöd- och behandlingsinsatser för spelberoende.

Staden kommer under slutet av 2004 att besluta om ett nytt alkohol-, narkotika- och tobaksprogram (STAN-programmet) som ska stärka stadens arbete mot missbruk, genom att ge en grundstruktur för det förebyggande arbetet, för tidiga insatser och för vård och behandling.

Socialtjänstnämnden ska

- utveckla Precens stöd- och samordningsinsatser för stadens övriga drog- och brottsförebyggande arbete,
- stimulera tidiga insatser riktade till unga vuxna i riskzon,
- förbättra samverkan mellan staden, landstinget, frivårdsmyndigheten och andra instanser som arbetar med vård och rehabilitering av missbrukare,
- utveckla hållbara metoder för vård och behandling av missbrukare,
- utveckla stadens stöd- och behandlingsinsatser för spelberoende.

Brottsförebyggande arbete

Utveckling av brottsförebyggande arbete är en prioriterad uppgift. Samverkan är nödvändig mellan socialtjänst, skola och föräldrar men även med polis och ideella föreningar. I det brottsförebyggande arbetet ingår även stöd till unga brottsoffer.

Ett centralt brottsförebyggande råd är under uppbyggnad och en brottsförebyggande stadsövergripande strategi ska tas fram. Rådet ska sammanföra representanter från olika instanser, erbjuda täta kopplingar till forskningen på området samt utgöra stöd för stadens övriga brottsförebyggande och trygghetsstärkande arbete i olika nämnder och bolag.

Socialtjänstnämnden ska

- i samarbete med stadens övriga nämnder och andra aktörer utveckla det brottsförebyggande arbetet.

Insatser för personer med psykiska funktionshinder

Staden har det huvudsakliga ansvaret för att ordna boende och sysselsättning för personer med psykiska funktionshinder. Ett nära samarbete med främst landstinget och rättspsykiatri är nödvändigt för att tydliggöra ansvarsförhållanden. Mellan staden och landstinget pågår ett arbete med att ta fram en överenskommelse som reglerar rutiner kring gemensam vårdplanering, ansvarsförhållanden och kostnadsansvar för respektive huvudman.

Det finns idag en brist på boenden för personer med psykiska funktionshinder. Genomförandegruppen för utbyggnad av bostäder med särskild service bestående av tjänstemän från olika förvaltningar under ledning av socialtjänstförvaltningen, arbetar med planering för fler boenden och nya boendeformer. Kommunstyrelsen har i uppdrag att se över ansvar och organisation för bl.a. de genomförandegrupper för olika boendeformer som finns.

Det finns ett behov av att förbättra förutsättningarna för meningsfull sysselsättning för denna grupp.

Verksamheten med personliga ombud för personer med psykiska funktionshinder har inneburit ökade möjligheter att ge stöd till den enskilde i kontakter med myndigheter och för samordning av insatser. Socialtjänstnämnden ska verka för en förmedling av olika arbets- och sysselsättningstjänster för psykiskt funktionshindrade.

Socialtjänstnämnden ska

- stärka samarbetet mellan staden och landstinget beträffande personer med psykiska funktionshinder,
- ansvara för utvecklandet av fler boendeformer för personer med psykiska funktionshinder,
- stödja stadsdelsnämndernas arbete för meningsfull sysselsättning för personer med psykiska funktionshinder,
- utvärdera verksamheten med personliga ombud för personer med psykiska funktionshinder,
- verka för en förmedling av olika arbets- och sysselsättningstjänster för psykiskt funktionshindrade.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

15. Förslaget till budget 2005 och inriktning för 2006 och 2007 för **Socialtjänstnämnden** godkänns.

Förändring mellan kommunfullmäktiges budget 2004 och kommunstyrelsens förslag till budget 2005 redovisas i bilaga 1b.

Reservationer och yrkanden redovisas i del 2 till denna budget.